

رائیونی فرہنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در قرقیزستان

جامعه و فرهنگ قرقیزستان

شماره مسلسل: ۹۹

دوره جدید - شماره ۱۹

نیمه اول تیر ۱۴۰۲

رایزنی فرهنگی
سفارت جمهوری اسلامی ایران در قرقیزستان

دو هفته نامه جامعه و فرهنگ قرقیزستان

نشریه فارسی رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در قرقیزستان

مدیرمسئول و سرویراستار: ابوذر طوقانی

گردآوری و ترجمه مطالب: جاوید میرزایف

طراحی و صفحه آرایی: النورا نوسوبعلی یوا

نقل مطالب با ذکر منبع بلامانع است.
درج مطالب در این نشریه الزاماً به معنی تأیید تام و تمام محتوای آنها نیست.

قرقیزستان، بیشکک، خیابان عشق آباد، شماره ۲۵

+۹۹۶۳۱۲۹۰۳۷۹۹

raizani.ir.kg@mail.ru

https://t.me/iran_culture_kg

https://www.instagram.com/iran_culture_kyrgyzstan/

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100083784185016>

https://www.youtube.com/channel/UCprdXoZpYgFENpOI_3Kmdlg

<https://ky.icro.ir/Bishkek>

درباره ماهنامه «جامعه و فرهنگ قرقیزستان»

شناخت و درک صحیح جامعه و فرهنگ کشورهای دیگر به ویژه کشورهای همسایه و پیرامون، پایه و اساس برقراری و توسعه روابط فرهنگی با آنهاست و بدون این شناخت، سیاستگذاری، برنامه ریزی و فعالیت فرهنگی بین المللی و منطقه ای اعتبار و اثربخشی مناسبی نخواهد داشت. توسعه صحیح روابط فرهنگی ایران و منطقه آسیای مرکزی (در اینجا قرقیزستان) نیز مستلزم دستیابی به درکی درست و مبتنی بر واقعیات عینی از جامعه و فرهنگ امروز این کشورها و مردمانی است که در این منطقه زندگی میکنند.

ارائه تصویری روشن و مبتنی بر عینیات از جامعه و فرهنگ آسیای مرکزی و تحولات، سیاست ها، برنامه ها و اقدامات مهم این کشورها در حوزه جامعه و فرهنگ می تواند ضمن کمک به تأمین اشراف خبری-اطلاعاتی نظام به مسائل و تحولات دینی فرهنگی منطقه و محیط بین الملل، مراکز و نهادهای تصمیم گیر در داخل کشور را در اتخاذ سیاست ها و راهبردهای بلندمدت و کوتاه مدت فرهنگی و تنظیم روابط فرهنگی بر اساس مختصات هر یک از کشورهای منطقه یاری نماید.

رایزنی فرهنگی سفارت ج.ا.ایران در جمهوری قرقیزستان با درک این مسئله و با وقوف بر اهمیت اطلاع رسانی درست و به موقع از تحولات و رویدادهای فرهنگی اجتماعی منطقه، تهیه و انتشار دوهفته نامه «جامعه و فرهنگ قرقیزستان» را از جمله برنامه های ثابت خود قرار داده است. حفظ و استمرار روند شکل گرفته و نهادینه شده برای تهیه و انتشار این نشریه، تنوع و غنای محتوای آن، در طول این سال ها به عنوان یک سیاست و خط مشی کلی از سوی نمایندگی فرهنگی دنبال شده است.

در سال پنجم (۱۴۰۲) انتشار این نشریه و در دوره جدید فعالیت رایزنی، تلاش می شود ارائه محتوای غنی، اخبار رویدادهای فرهنگی قرقیزستان و در موارد مقتضی ارائه تحلیل روند رویدادها و همزمان افزایش کیفیت طراحی و صفحه آرایی بیش از پیش مورد توجه و اهتمام قرار گیرد. امید می رود خوانندگان مطالب این دوهفته نامه با ارائه نقطه نظرات و پیشنهادات ما را در ارتقای کیفیت و محتوای مطالب یاری نمایند.

ابوذر طوقانی

رایزن فرهنگی ج.ا.ایران در

بیشکک - قرقیزستان

فهرست مطالب این شماره:

- دیدنی‌های استان چوی ۵
- تیم ملی فوتبال ایران قهرمان اولین جام کافا شد ۱۶
- روز کارکنان خدمات دولتی و شهری جمهوری قرقیزستان: آمار و ارقام ۱۷
- قرقیزستان پس از ایران در رده دوم جام والیبال CAVA قرار گرفت ۱۹
- یورت - مسکن بی نظیر قرقیزها ۲۰
- اختصاص سهمیه‌های اضافی برای تحصیل شهروندان قرقیزستان از سوی روسیه ۲۶
- بیانیه دادگاه قانون اساسی قرقیزستان در مورد ثبت نام مادر در مدارک فرزند به جای نام پدر ۲۷
- اخبار کوتاه ۲۹

دیدنی‌های استان چوی

استان چویی رویای گردشگران است که مناظر آن بینندگان را مسحور می‌کند! ما مجموعه‌ای از محبوب‌ترین مقاصد گردشگری را برای شما گردآوری کردیم تا بدانید که کجا بروید و چه چیزهایی را ببینید. بین رشته‌کوه‌های باشکوه آلاتووی قرقیز و آلاتووی زائیلییُسک، دره‌ها و تنگه‌ها، رودها و دریاچه‌های زیادی وجود دارد که دوستداران مناظر زیبا را به خود جذب می‌کند. در این مقاله ما در مورد دیدنی‌های اصلی استان چوی به شما خواهیم گفت.

برج بورانا

برج بورانا در قرن دهم - یازدهم میلادی ساخته و برای ثبت در فهرست میراث جهانی یونسکو پیشنهاد شده است. این برج که ارتفاع آن ۴۰ متر بود، اما پس از زلزله در قرن ۱۶ میلادی ۱۹ متر آن فروریخت، در ۸۰ کیلومتری بیشکک قرار دارد.

بورانا شکل دایره‌ای دارد که قطر آن از پایین به بالا تنگ می‌شود و نمای بیرونی‌اش با کتیبه‌هایی با حروف عربی مزین است. در طرف جنوبی دری وجود دارد که از آن راه‌پله‌ای شروع می‌شود که به عرشه دیدبانی منتهی می‌گردد. در نزدیکی برج یک سایت مملو از مجسمه‌های باستانی سنگی و نمونه‌هایی از هنر سنگ‌نگاری قرار دارد.

پارک ملی آلا آرچا

آلا آرچا در زبان قرقیزی به معنای «ارس ابلق» است که تقریباً در سرتاسر پارک رشد می‌کند. این مجموعه که در سال ۱۹۷۶ به وجود آمد و ۴۱ کیلومتر با بیشکک فاصله دارد، برای حفظ گونه‌های در حال انقراض حیوانات و گیاهان کمیاب طراحی شده است.

بازدیدکنندگان می‌توانند آبشارها و دریاچه‌های کوهستانی را در اینجا ببینند و حتی به سنگ معروف «قلب شکسته» صعود کنند که رسیدن به آن هم برای افراد حرفه‌ای و هم برای افراد مبتدی آسان است. در قلمرو پارک علائم، نقشه مسیر، هتل و چندین پورت وجود دارد.

اصولاً دو مسیر را برای پیاده‌روی انتخاب می‌کنند. اولی به آبشار «آق‌سای» و کمپ «کلبه رانسیک» منتهی می‌شود که از آن حدود ۸۰ مسیر دیگر شروع می‌شود. در ابتدا این کلبه تنها ساختمان سنگی در قلمرو پارک بود و به عنوان پناهگاهی برای مسافران و کوهنوردان عمل می‌کرد. اکنون «کلبه رانسیک» یک کمپ کامل بسیار عالی برای کمپینگ در ارتفاع ۳۲۰۰ متری است. همچنین صعود به قله‌های مرتفع از اینجا راحت است و کلاس‌های سنگ‌نوردی و یخ‌نوردی در نزدیکی آن برگزار می‌شود.

مسیر دوم به دره آدیگینه منتهی می‌شود که گورستان کوهنوردان نیز همان جا است. در زمان شوروی اردوگاه کوهنوردی از این گورستان حمایت می‌کرد. از سال ۱۹۶۴ تاکنون ۱۰ کوهنورد در اینجا دفن و ده‌ها سنگ قبر برای کسانی که سهم بسزایی در پیشرفت این ورزش داشته‌اند، نصب شده است.

در این پارک ۱۶۱ گونه گیاه می‌روید که معروف‌ترین آنها لاله سرخ و سفید، پامچال و فراموشم‌مکن است. در اینجا پروانه دم‌چلچله‌ای نوارخامه‌ای، عقاب طلایی، کرکس برفی، سیاه‌گوش ترکستانی و پلنگ برفی یافت می‌شوند. گردشگران معمولاً در پایین‌دست رودخانه نزدیک پارک استراحت می‌کنند.

تنگه چونقورچاق

این تنگه کوهستانی در ۴۵ کیلومتری بیشکک قرار دارد و تقریباً برای تمام انواع گردشگری مناسب است. جاده در امتداد تنگه محبوب دوچرخه سواران است و ۴ پیست اسکی برای دوستداران اسکی و اسنوبورد مناسب می‌باشد. فضایی برای بیک‌نیک و پیاده‌روی نیز وجود دارد.

این تنگه به خاطر لاله‌های سلطنتی خود معروف است که ارتفاع آن به ۱۷ سانتی‌متر می‌رسد. همچنین «آبشار کبوتر» باشکوه چهل‌متری در اینجا وجود دارد که از میان صخره‌های تیز و بلند سرازیر می‌شود و گردشگران را وادار می‌کند دوباره به اینجا برگردند. می‌توانید روی پل معلق که تقریباً ۱۰۰ متر از سطح زمین قرار دارد و طول آن به ۹۰ متر می‌رسد، قدم زنید. خیلی‌ها دوست دارند اینجا عکس بگیرند.

تابستان مهمانان می‌توانند قمیزدرمان را تجربه کنند. شیر اسب بیماری‌های معده، کبد، روده و پوست را درمان می‌کند. همچنین این شیر برای زنان باردار و آنهایی که قصد باردار شدن را دارند، توصیه می‌شود. قمیز حاوی یک ویتامین مهم - اسید فولیک است که کمبود آن منجر به نقص لوله عصبی در جنین می‌شود. با مصرف تنها ۲۵۰ میلی‌لیتر شیر اسب در روز مادر آینده می‌تواند از عوارض جلوگیری کند.

تنگه ایسیک آتا

این تنگه زیبا که به لطف چشمه‌های آب گرم شفابخش محبوبیت پیدا کرده است، در ۷۷ کیلومتری بیشکک قرار دارد. بسیاری از بیماری‌ها در اینجا درمان می‌شوند، از جمله آرتрит و پلی‌آرتريت، بیماری‌های زنان، سیستم عصبی و اندام‌های گوارشی.

اینجا بودا شفا دهنده قرار دارد - تصویر او بر روی یک سنگ بزرگ به قرن دهم بازمی‌گردد. برخی از مردم برای سلامتی به او توسل می‌کنند.

مردم طبیعت تنگه را دوست دارند. آبشار مرمری و دریاچه اورتوکول پربازدیدترین نقاط هستند. کوه بوئوی نیز قابل توجه است که افسانه‌ای در مورد آن می‌گوید که روز روزگاری چنگیز خان گنجینه‌هایی را به قله آن بالا می‌برد، اما نتوانست به آن برسد و دارایی خود را در دل کوه پنهان کرد.

در این تنگه درخت ارس، بارانک (تیس)، گل رز وحشی و درختچه‌های دیگر می‌رویند و درختان و مراتع آلپ زیبایی منظره را تکمیل می‌کنند.

تنگه شَمْسِی

این مکان به نام ملکه باستانی شَمْسِی که در قرن هشتم قبل از میلاد حکومت می‌کرد، نامگذاری شده است. یک زمانی در این تنگه که ۱۲۰ کیلومتری بیشکک قرار دارد، ماسک از طلای خالص او را پیدا کردند.

در اینجا کاج، کاج نوئل، قارچ و انواع توت می‌روید و به لطف تنوع گیاهان عسل بی‌نظیری جمع‌آوری می‌شود که می‌توان آن را در طول فصل از خود زنبورستان‌ها خریداری کرد. شما همچنین می‌توانید حیوانات وحشی را در اینجا ملاقات کنید، از جمله سمور، سیاهگوش ترکستانی، خرگوش و قاقم. در امتداد این تنگه رودخانه‌ای به همین نام با آبشاری جریان دارد.

تنگه کِگِتی

تنگه جنگلی کِگِتی در ۷۵ کیلومتری بیشکک قرار دارد. گردشگران برای دیدن یک آبشار ۲۰ متری با آب خنک و زلال و نوشیدن دوغ و قمیز به اینجا می‌آیند. شما می‌توانید به قیمت مناسب اسب‌سواری کنید و شب در یورت بمانید. در قلمرو این تنگه می‌توانید پرندگان شکاری، از جمله شاهین، عقاب طلایی و سُنفار را ببینید.

اینجا به خصوص در تابستان زیبا است، زیرا زرشک شروع به رسیدن و گل رز وحشی و بارانک (تیس) به شکفتن می‌کند. شاخه‌های رودخانه در سراسر تنگه جریان دارد و در نزدیکی آنها می‌توانید با دوستان یا خانواده پیک‌نیک داشته باشید.

نه چندان دور از تنگه مراتع و برج بورانا قرار دارند.

تنگه آلامدین

این نزدیکترین تنگه به پایتخت قرقیزستان است که در ۳۰ کیلومتری بیشکک قرار دارد. رودخانه‌ای به همین نام از میان کوه‌های بلند می‌گذرد.

ویژگی این مکان آسایشگاه «تیوپلییه کلیوچی» («چشمه‌های آب گرم») است که در تمام طول سال باز است. بسیاری از بیماری‌ها در اینجا درمان می‌شوند. گیاهان دارویی در تنگه می‌رویند که جمع‌آوری، خشک و به چای اضافه می‌شوند و حمام کردن در آب رادون به تقویت سیستم ایمنی کمک می‌کند.

یک هتل در این آسایشگاه قرار دارد و در کافه محلی می‌توانید غذاهای سنتی را بچشید و سپس سوار اسب شوید. در قلمرو این تنگه آبشارها و مراتع با انواع توت و قارچ وجود دارد، اما مردم جنگل توس با منظره یخچال‌ها و قله اوسچنکو با ارتفاع ۴۶۵۰ متر را بیشتر از همه دوست دارند. پیاده‌روی در این تنگه یک مسیر آسان محسوب می‌شود و بنابراین مردم حتی با بچه‌ها به اینجا می‌آیند.

دره سووسامیر

دره سووسامیر که جاده بزرگ ابریشم از آن می‌گذشت، در ۱۶۰ کیلومتری بیشکک قرار دارد. طول آن ۱۵۰ کیلومتر است.

در اینجا می‌توانید از زیبایی‌های طبیعی لذت ببرید، قمیز بنوشید، اسب‌سواری کنید و همچنین می‌توانید یک تفریح فعال داشته باشید، مثلاً اسکی‌بازی در دامنه‌های شیب‌دار در زمستان و چتربازی (پاراگلایدر) در تابستان.

در اوایل تابستان مردم برای چیدن قارچ سفید استپی معروف که سر هر قدم می‌روید، به اینجا می‌آیند. معمولاً مسافری در یورت‌ها می‌مانند و مردم محلی نه تنها قمیز، بلکه دوغ، سرشیر و کشک نیز می‌فروشند.

دریاچه کول تور

کول تور با رنگ زمردی آب خود انسان را مجذوب می‌کند. این دریاچه را کوه‌ها، جنگل‌های کاج نوئل دارای درختچه‌ها و گیاهان دارویی احاطه کرده‌اند. اما آب آن سرد است و قابل شنا نیست. بنابراین کسانی که مایلند، می‌توانند قایق‌سواری کنند.

این دریاچه در تنگه‌ای به همین نام و در ارتفاع ۲۷۲۵ متری از سطح دریا واقع شده و در ۹۰ کیلومتری بیشکک قرار دارد. جالب است بدانید که قله‌ای با ارتفاع بیش از ۴۲۰۰ متر به نام «سَر قَند» در این نزدیکی وجود دارد.

تنگه بلوگوریه (بلوگورکا)

فرو رفتن گسترده زمین باعث زمین‌چهر بی‌نظیر این تنگه شده است. بلوگورکا در ۸۰ کیلومتری بیشکک قرار دارد و به دلیل آبشار ۶۰ متری آلتوو که بلندترین آبشار در شمال قرقیزستان است، مشهور می‌باشد که آب آن قبل از اینکه به زمین برسد، به قطرات ریز و ابر آبی تبدیل می‌شود.

در طی دو ساعت پیاده‌روی تا آبشار، می‌توانید قله «مناره مخروطی سیاه» را ببینید. دلیل چنین نامگذاری رنگ تیره این قله است که در هیچ فصل سال و آب و هوایی تغییر نمی‌کند.

این تنگه درختچه‌های وحشی، زالزالک، توت فرنگی وحشی، انبوه گل‌ها و چشمه‌ها و جوی‌های فراوانی دارد.

آتابیت

این مجموعه یادبود در ۲۳ کیلومتری بیشکک قرار دارد. سال ۱۹۳۸ در اینجا پیکر ۱۳۷ چهره قرقیزستان که توسط رژیم استالینیستی تیرباران شده بودند، به خاک سپرده شد. در میان قربانیان قاسم تینیستونوف، ایشنالی آرابایف، یوسوپ ابدراخمانوف، تورکول آیتماتوف، بایالی ایساکیف و دیگران بودند.

بوبرا آبیگانوا، دختر نگهبان یک کارخانه در روستای چون تاش، راز این مدفن را سال‌ها حفظ کرد. وقتی او ۸ ساله بود، پدرش از اعدام عام در آن منطقه به او گفت. سرهنگ بولوت ابدراخمانوف از بوبرا مطلع شد و به زیارتش رفت. در طول گفتگو، او راز نهفته را به اشتراک گذاشت زیرا مریض شده بود و می‌ترسید که داستان تیرباران را با خودش به گور ببرد. معلوم شد که پیکران نخبگان قرقیزستان را در کوره آجرپزی انداخته بودند. بعدها در نتیجه حفاری فضایی به ابعاد ۴×۴ متر در عمق ۴۰ سانتی‌متری کشف شد که بقایای مرحومان با وسایل شخصی در آن قرار داشت. پس از نبش قبر، آنها را به قبرستان آتا بییت در ۱۰۰ متری حفاری منتقل کردند.

این مجموعه، که نویسنده بزرگ چنگیز آیتماتوف آن را «آتا بییت» («گور پدر») نامید، به ابتکار عسکر آقایف اولین رئیس‌جمهور قرقیزستان در سال ۲۰۰۰ ساخته شده است. در اینجا موزه‌ای هست که سکه‌ها، اسناد، عکس‌ها، مقالات روزنامه‌ای و زندگی‌نامه‌های کشته‌شدگان در آن به نمایش گذاشته شده است. در سمت راست موزه لوح یادبودی قرار دارد که نام کشته‌شدگان در آن حک شده است.

تپه‌قلعه نواکت

در قرن ششم شهر باستانی نواکت که مرکز تجاری و فرهنگی خاقانات باستانی ترک بود، در این قلمرو قرار داشت. این شهر که بخشی از جاده بزرگ ابریشم بود، در ۳۰ کیلومتری بیشکک قرار دارد.

جاذبه اصلی آن مجسمه ۱۲ متری گلی بودای نشسته با پارچه‌های ظریف و نقاشی رنگی است. قطعاتی از یک قلعه سغدی قرن چهارم تا پنجم و نقاشی‌های بودایی نیز در اینجا یافت شده است.

ژرفدره قونورچوق

این ژرفدره جذاب در ۱۲۵ کیلومتری بیشکک قرار دارند. بقایای آتشفشان باستانی «سگیزخان شوکنا» که سن آن ۲،۵-۳ میلیون سال تخمین زده می‌شود، اینجاست.

مساحت این ژرفدره ۲۰۰ کیلومتر است که تنها از طریق هزارتوهای صخره‌های قرمز در امتداد بستر یک رودخانه خشک شده می‌توانید به آن برسید. زمستان اینجا برف ندارد و تابستان دمای هوا کمتر از ۴۰ درجه نیست. بنابراین بهتر است گردشگران در فصل بهار یا پاییز از این مکان دیدن کنند.

گردنه توو آشوو

این گردنه بلند در ۱۲۳ کیلومتری بیشکک قرار دارد. پادهای شدید در اینجا می‌وزد و هوا در تمام طول سال تازه و تمیز است. ضمناً، از بیشکک به اوش می‌توانید از این جاده بروید.

اینجا سال ۱۹۶۰ یک تونل به طول دو کیلومتر ساخته شد. در قسمت جنوبی توو آشوو پایگاه اسکی و در دامنه شمالی آن مرکز درمان بیماری آسم قرار دارد.

تنگه آق توز

«آق توز» در زبان قرقیزی به معنای «نمک سفید» است. این تنگه به دلیل شیب‌های سفید دارای نمک فراوان چنین نامگذاری شده است.

این تنگه در ۱۵۰ کیلومتری بیشکک قرار دارد. از موارد جالب اینجا یک فواره به ارتفاع ۱۵ متر است که زمستان به یک ستون یخی تبدیل می‌شود. اینجا بیشه‌های توس، کاج نوئل تین شان، ارس و قارچ فراوان است. آق توز زمانی یک منطقه راهبردی بود، زیرا یک نهم گلوله‌های اسلحه جبهه جنگ جهانی دوم از سرب استخراج شده در معادن محلی تولید می‌شد. تقریباً تا فروپاشی اتحاد شوروی تعداد کمی از مردم آق توز را به عنوان یک تأسیسات نظامی - صنعتی می‌دانستند. گردشگران توسط یک کارخانه نیمه متروکه، یک معدن بزرگ و زیبایی‌های طبیعی جذب می‌شوند.

دره کوک اوپروق

این دره تقریباً در ۱۷۶ کیلومتری بیشکک و در ارتفاع ۲۸۰۰-۱۴۰۰ متری از سطح دریا واقع شده است. در ابتدای کوک اوپروق دریاچه بزرگی وجود دارد که مسیر را به دو نیم تقسیم می‌کند. رودخانه چون کیمین نیز در اینجا جریان دارد. این دره در امتداد تمام روستاهای بخش چون کیمین قرار دارد و در چند کیلومتری روستای تگیرمُنْتی به پایان می‌رسد. بهترین وسیله برای رسیدن به اینجا خودروی شاسی‌بلند است.

در اینجا مراکز تفریحی بزرگی وجود ندارد، اما اگر به بیلاق (تابستانگاه) صعود کنید، می‌توانید از خدمات ساکنان محلی در زمینه تامین اقامت و غذا استفاده کنید.

<https://ru.sputnik.kg/۲۰۲۳۰۶۲۰/dostoprimechatelnosti-chuy-oblast-۱۰۷۶۳۹۵۶۷۸.html>

تیم ملی فوتبال ایران قهرمان اولین جام کافا شد

۳۰ خرداد

۳۰ خرداد بازی برای مقام سوم و فینال جام CAFA (مسابقه اتحادیه فوتبال آسیای میانه) در تاشکند برگزار شد که در آن تیم ملی ایران فاتح اولین دوره این مسابقات شد. ایرانی‌ها در فینال ازبکستان میزبان را یک و هیچ شکست دادند. تک گل را سردار آزمون در دقیقه ۴۸ به ثمر رساند. ساعتی قبل مسابقه برنز در تاشکند برگزار شد و در آن تیم ملی قرقیزستان نیز با همین حساب مغلوب عمانی‌ها شد و به مقام چهارم دست یافت.

هفت تیم در دو گروه در این مسابقات شرکت کردند. در کوارتت الف تیم‌های ازبکستان، عمان، تاجیکستان و ترکمنستان (محل برگزاری مسابقات تاشکند) حضور داشتند و در گروه ب سه تیم قرقیزستان، ایران و افغانستان که بازی‌های بین آنها در بیشکک برگزار شد. طبق مقررات، تیم‌هایی که در گروه‌های خود مقام‌های دوم را کسب کردند، در مسابقه برنز و سرگروه‌های مرحله گروهی در فینال به مصاف هم رفتند.

تیم ملی قرقیزستان در اولین مسابقه در تاریخ ۲۰ خرداد با نتیجه یک بر صفر تیم افغانستان را شکست داد. گل پیروزی در آخرین دقیقه به ثمر رسید. بلافاصله پس از آن و بدون انتظار سوت پایان، فوتبالیست‌های افغانستان با دستور سرمربی ناراضی از داوری به نشانه اعتراض زمین مسابقه را ترک کردند. در نتیجه به قرقیزها پیروزی فنی با نتیجه ۳ بر صفر رسید.

ایرانی‌ها در ۲۳ خرداد با نتیجه ۶ بر ۱ تیم ملی افغانستان را شکست دادند و شانس ادامه راه را از آن گرفتند. قرقیزها در ۲۶ خرداد با نتیجه یک بر ۵ مغلوب تیم ایران شدند و در جایگاه دوم گروه قرار گرفتند.

منبع:

<https://ru.sputnik.kg/۲۰۲۳۰۶۲۰/futbol-iran-uzbekistan-۱۰۷۶۴۱۳۹۹۷.html>

منبع:

<http://www.stat.kg/ru/news/den-rabotnikov-gosudarstvennoj-i-municipalnoj-sluzhby-kyrgyzskoj-respubliki-infografika/>

قرقیزستان پس از ایران در رده دوم جام والیبال CAVA قرار گرفت

۵ تیر

تیم والیبال قرقیزستان در مسابقات جام CAVA (مسابقه اتحادیه والیبال آسیای میانه) در بین تیم‌های مردان مقام دوم را کسب کرد. این مسابقات از ۲۸ خرداد تا ۴ تیر در چولپون‌آتا برگزار شد. در این مسابقات تیم‌های قرقیزستان، ازبکستان، ترکمنستان، ایران، مغولستان و نپال حضور داشتند. همچنین تیم جوانان قرقیزستان به عنوان تیم هفتم شرکت کرد.

تیم اصلی قرقیزستان با توجه به نتایج همه دورها در جایگاه دوم قرار گرفت و تنها به تیم ایران با نتیجه ۳ بر ۱ شکست خورد. لازم به ذکر است که ایران در این مسابقات با حضور والیبالیست‌های جوان حضور داشت و هیچ ستاره‌ای در تیم آن نبود. ایران یکی از قدرت‌های والیبال جهان به حساب می‌آید (این ورزش در آنجا بسیار محبوب است).

نتایج مسابقات: ۱. ایران؛ ۲. قرقیزستان؛ ۳. مغولستان؛ ۴. ازبکستان؛ ۵. ترکمنستان؛ ۶. قرقیزستان (تیم جوانان)؛ ۷.

نپال.

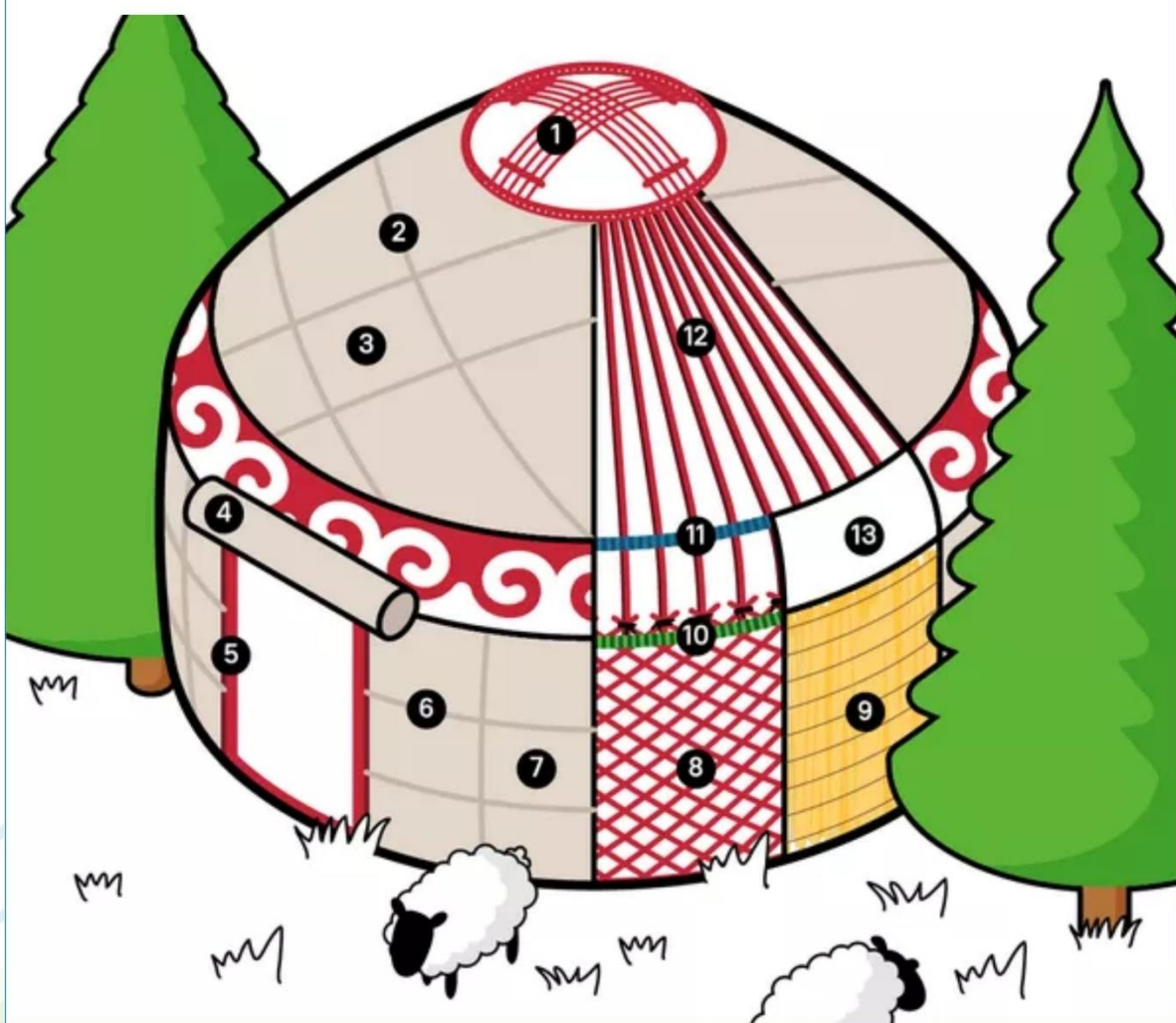
منبع:

<https://ru.sputnik.kg/۲۰۲۳۰۶۲۶/kyrgyzstan-volejbol-cava-kubok-nacij-rezultaty-۱۰۷۶۵۴۷۹۰۶.html>

یورت - مسکن بی نظیر قرقیزها

چوپان‌ها در مراتع کوهستانی هنوز در یورت‌ها زندگی می‌کنند در شهرها و روستاها یورت‌ها در اعیاد ملی و جشن‌های بزرگ خانوادگی و همچنین در هنگام تشییع جنازه برپا می‌شوند. یورت می‌تواند در برابر شدیدترین طوفان‌ها و زلزله‌ها مقاومت کند

عناصر اساسی یورت

1

تُوندوک

سقف، پنجره و دودکش یورت، نماد کانون خانواده

2

اوزوک بوو

روبان برای بستن نمد

3

اوزوک

نمد روی سقف یورت

4

اشیک

پرده درب

5

بوسوغو

چهارچوب چوبی درب

6

قیرچوو

طناب برای بستن دورتادور یورت

7

تووردوق

نمد روی دیوار یورت

8

کِرِگه

دیوار آکاردئونی یورت متشکل از بخش‌های (قانات‌ها) جداگانه

9

قانات چیی

حصیر چوبی

10

کِرِگه چالغیچ

روبان برای سفتکاری قسمت بالایی دیوار آکاردئونی

11

اووق تیزگیچ

روبان باریک برای به هم بستن اووک‌ها

12

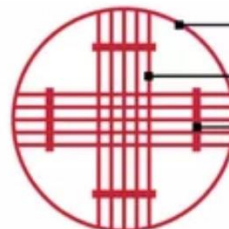
اووق

میله چوبی پایه توندوک

13

جابیق باش

روبان پهن نمده با زیور

آماق

چامغراق

چگیر

ابعاد رایجترین نوع یورت آلتی قانات (۶ بخش)

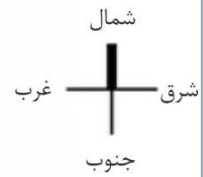
6 M
قطر یورت

30 M²
مساحت یورت

3M
ارتفاع یورت

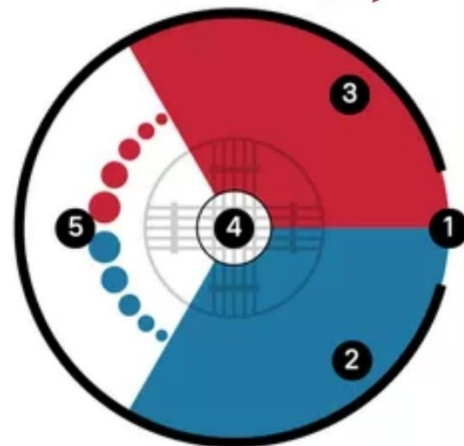
2M
قطر توندوک

نحوه نشستن دور اجاق

- 1 بوسوغو - ورودی
- 2 جای نگهداری افسار اسب
- 3 جای نگهداری وسایل منزل
- 4 قولومتو - جای اجاق
- 5 تور - جای افتخاری دور اجاق

اِپچی جاق - بخش زنانه

اِر جاق - بخش مردانه

۲۵ گوسفند

باید پشمچینی شود تا نمد برای پوشاندن یورت درست شود

۲۵ سال

عمر یورت در شرایط عشایری است

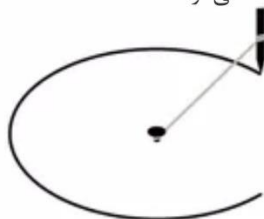
۲۵ روز

زمان برای صنعتگر برای ساختن اسکلت یورت (اووقها، کرگه و توندوک لازم است

ترتیب نصب

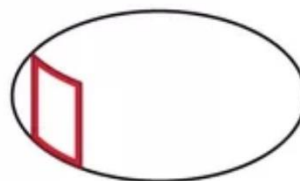
نصب یورت به عهده زنان بود. مردان فقط مکانی برای یورت آماده و توندوک را بلند می کردند.

1

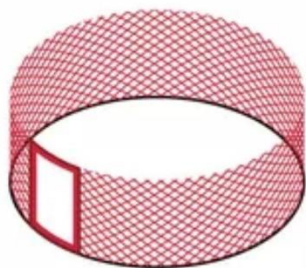
کشیدن دایره مناسب قطر یورت

2

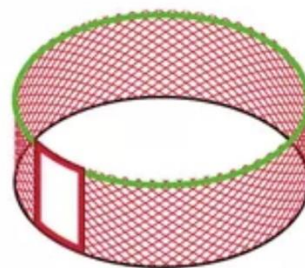
نصب بوسوغو

3

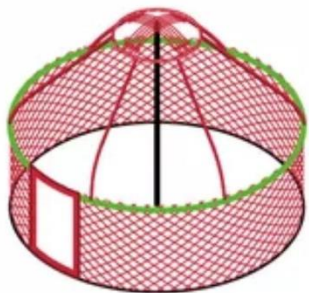

نصب کرگه شروع از ورودی و محکم با هم بستن آن با طناب

4

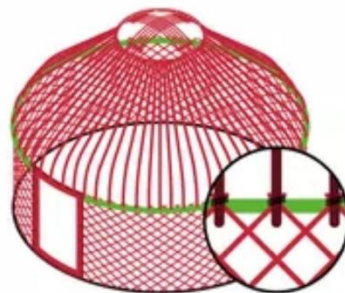

سفتکاری قسمت بالای کرگه با روبان کرگه چالغیچ

5

بلند کردن توندوک با کمک باقان (یک میله بلند) در مرکز دایره و بستن ۱۰-۶ اوق در طرف‌های مختلف یورت

6

انداختن نوک اووق‌ها به سوراخ‌های مخصوص توندوک و بستن آن به به کرگه

7

به هم بستن تمام اووق‌ها با روبان با تیزغیچ

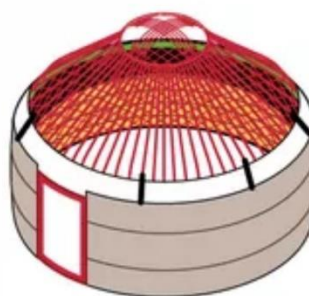
8

نصب جابیق باش رو به داخل یورت در امتداد قسمت بالایی کرگه

9

نصب قانات چپی روی کرگه دورتادور یورت

10

بستن قسمت بالایی تووردوق به اووق‌ها با روبان تووردوق بوو و بستن دورتادور تووردوق با قیرچوو

11

بستن ایشیک به توندوک

12

پوشیدن قسمت جلوی سقف با اوزوک و بستن آن با اوزوک بوو به قیرچوو

13

پوشیدن قسمت باقی با اوزوک

۲-۳ نفر می‌توانند یک یورت را در یک ساعت نصب کنند

اما جمع کردن آن دشوارتر است و حدود دو ساعت طول می‌کشد

۴۰۰ کیلوگرم

وزن کل یورت

آن را می‌توان روی دو اسب بار کرد

یورت - بهترین مسکن برای عشایر است که به سرعت نصب و جمع می‌شود، به راحتی با وسیله چرخدار یا جانور باربر حمل و نقل می‌گردد و پوشش نمدی آن که خیس نمی‌شود، از باد و باران و سرما و گرما محافظت می‌کند.

<https://ru.sputnik.kg/20150202/1014210540.html>

اختصاص سهمیه‌های اضافی برای تحصیل شهروندان قرقیزستان از سوی روسیه

۹ تیر

دولت روسیه سهمیه‌های اضافی برای تحصیل رایگان در روسیه اختصاص داده است. در مجموع امسال ۱۰۰۰ سهمیه به شهروندان قرقیزستان ارائه و اکثر آن توزیع شده است.

به گفته دفتر نمایندگی Rossotrudnichestvo (اژانس فدرال امور کشورهای مشترک‌المنافع، هموطنان مقیم خارج از کشور و همکاری‌های بشردوستانه بین‌المللی)، سهمیه‌های اضافی در پایان ژوئن اختصاص داده شد و متقاضیان می‌توانند از سپتامبر ۲۰۲۳ تحصیل را شروع کنند. صحبت از مقاطع کارشناسی ارشد، دکترا و دانش‌افزایی (آموزش حرفه‌ای اضافی) است. سهمیه‌ها در کلیه تخصص‌ها و رشته‌ها به جز پزشکی تخصیص شده است.

برای پذیرش باید قبل از ۱۵ ژوئیه درخواست را به صورت الکترونیکی ارسال کرد. مدارک به صورت آنلاین ارسال می‌شود. در ۴ و ۱۲ ژوئیه در «خانه روسیه» در بیشکک مشاوره حضوری برای کسانی که مایل به ثبت نام در دانشگاه‌های روسیه هستند، برگزار می‌شود.

منبع:

<https://bilim.akipress.org/ru/news:۱۹۴۷۲۳۳/?telegram>

بیانیه دادگاه اساسی قرقیزستان در مورد ثبت نام مادر در مدارک فرزند به جای نام پدر

۱۲ تیر

اخیرا پاسخ مثبت دادگاه قانون اساسی قرقیزستان به درخواست خانم آلتین کاپالوا، فمینیست معروف این کشور، مبنی بر اجازه ثبت نام مادر در مدارک فرزند به جای نام پدر که مخالف عرف مردم قرقیز و زبان روسی است که طبق آن به جای «آقا و یا خانم فلانی» مثلاً «محمود حسناویچ» (یعنی «محمد پسر حسن») و «ترانه حمیداوونا» (یعنی «ترانه دختر حمید») می‌گویند و می‌نویسند، در جامعه محلی خبرساز و باعث بحث و جدل‌ها شده است.

در تاریخ ۹ تیر سال جاری دادگاه قانون اساسی پرونده پیرامون مشروعیت برخی از مقررات قانون خانواده (بند ۲ اصل ۶۳) و قانون احوال مدنی جمهوری قرقیزستان را (پاراگراف ۲ بند ۱ و پاراگراف ۲ بند ۳ اصل ۳۰) بررسی کرد و آنها را موافق با قانون اساسی جمهوری قرقیزستان تشخیص داد.

مفاد درخواست متقاضی این بود که مادر باید این فرصت را داشته باشد که نام خود را به جای نام پدر در مدارک فرزند ثبت کند، یعنی به جای «علی دوستاوا ترانه حمیداوونا» مثلاً «علی دوستاوا ترانه نادره یونا» بنویسند.

پس از بررسی پرونده در جلسه دادگاه، دادگاه قانون اساسی به نتایج زیر رسید:

به طور کلی، قوانین قرقیزستان امکان می‌دهد که انسان فرزند خود را طبق سنت‌های ملی قرقیزی و سیستم شوروی که به ترتیب «نام خانوادگی، نام و نام پدر» را در نظر می‌گیرد، نامگذاری نماید. لازم به ذکر است که روش نامگذاری طبق سنت‌های ملی مردم قرقیز (با ذکر پسوند «وولو» برای پسر و «قیزی» برای دختر) بدون تغییر باقی می‌ماند. در عین حال، حق والدین، از جمله مادر، برای دادن «نام خانوادگی، نام و نام پدر» به فرزند طبق نظام شوروی با حق کودک برای تأمین منافع و مصالح و شرایط مساعد برای رشد و شکل‌گیری او در محیط اجتماعی مربوط است.

در این راستا، حقوق کودک بر حقوق والدین ارجحیت دارد و تحت حمایت ویژه دولت است و از آنجایی که حضور کودک دارای نام مادر، نه پدر («ترانه حمیداوونا» به جای «ترانه نادره یونا») در یک جامعه سنتی ممکن است مستلزم قلدری و آزار و اذیت علیه او باشد، درخواست متقاضی رد شد.

اما با رسیدن به سن بلوغ (هجده سال تمام طبق اصل ۵۶ قانون مدنی)، یعنی رسیدن به توانایی ارزیابی عینی و پاسخ مناسب به واقعیت موجود و مسئولیت کامل در قبال اعمال خود، شهروندی که به هر دلیلی نام مردانه را به عنوان جزء

نام کامل خود نمی‌پذیرد، باید حق انتخاب بین نام پدر و نام مادر خود را داشته باشد. درخواست مطروح ممکن است فقط به بخش ویژه و ناچیز جمعیت مربوط باشد. بنابراین، قوانین باید حاوی مقرراتی باشد که چنین فرصتی را برای این دسته از شهروندان فراهم کند و شرایطی را برای نقض اصول برابری و منع تبعیض بر اساس جنسیت ایجاد نکند. این قرار دادگاه قانون اساسی به هیچ وجه ناقض مبانی سنتی و تاریخی جامعه قرقیزستان در ارتباط با نامگذاری نیست.

نظرات مردم قرقیزستان در مورد این موضوع متفاوت است و بنابراین خبرگزاری «آکی‌پرس» نظرسنجی را انجام داد که نتایج آن نشان داد که اکثر کاربران مخالف نامگذاری فرد به نام مادر هستند. در مجموع ۳۰۹۰ نفر رای دادند که از این تعداد ۲۵۲۶ نفر (۸۱.۷٪) مخالف بودند و ۳۵۳ نفر (۱۱.۴٪) از این قانون حمایت کردند. همچنین ۲۱۱ نفر (۶.۸٪) اهمیتی به این موضوع قائل نیستند.

از افراد سرشناس کشور می‌توان به سویون‌بیک کاسم‌ام‌بتوف دبیر دولتی و ضمیر راک‌یف مفتی اعظم قرقیزستان اشاره کرد که اولی در صفحه رسمی خود در شبکه اجتماعی طی یک جمله تند و دومی در سایت رسمی مفتیات طی یک مقاله بلند با آیات و احادیث با این قانون مخالفت کردند.

منبع:

<https://constsot.kg/ru/press/russkij-press-reliz-po-delu-o-proverke-konstituzionnosti-normativnyh-polozhenij-vyrazhennyh-slovami-otchestvo-prisvaivaetsya-po-imeni-otcza-peremena-otchestva-osushhestvlyaetsya/>
<https://muftiyat.kg/janylyktar/۴۵۷۰۲/>

اخبار کوتاه

تا پایان سال برنامه ریزی شده است تا ۸۵۵ کیلومتر جاده در قرقیزستان ساخته و تعمیر شود. ۵۸۷ کیلومتر آسفالت، ۱۷۸ کیلومتر تعمیر و ۹۰ کیلومتر سنگریزه می‌شود. در سال جاری بیش از ۶ میلیارد سوم از محل بودجه کشور برای پروژه‌های راهسازی اختصاص یافته است. دیروز وزارت حمل و نقل اولین دسته از تجهیزات ویژه مدرن - ۸۴ کامیون کمپرسی، گریدر، بولدوزر و غیره را دریافت کرد. در مجموع ۶۶۹ دستگاه تجهیزات جدید تعمیرات جاده‌ای در آینده نزدیک به کشور تحویل خواهد شد.

@Sputnik_Kyrgyzstan

مسابقات انتخابی آسیایی بازی‌های المپیک پاریس در بیشکک برگزار می‌شود
به گزارش UWW (جهان متحد کشتی)، در پایتخت قرقیزستان ۳۶ کشتی‌گیر بلیت بازی‌های المپیک را خواهند برد. قرقیزستان برای اولین بار مسابقات مقدماتی بازی‌های المپیک را برگزار می‌کند.

@Sputnik_Kyrgyzstan

گردشگران قزاق این شیرداز را به قیمت ۴۰۰ هزار سوم (۴۶۰۰ دلار) خریدند
این روزها در شهر نارین جشنواره بین‌المللی «شیرداز قرقیزستان» برگزار می‌شود. گروهی از صنعتگران محلی محصول نمادی خود به مساحت ۶۰ متر مربع را ارائه کردند. این فرش نمادی شکل گرد دارد و برای استفاده در یورت راحت است. این شیرداز توسط مهمانانی از قزاقستان خریداری شد. شیرداز فرش ملی قرقیزی از نماد ساخته می‌شود که در فهرست میراث فرهنگی ناملموس یونسکو ثبت شده است.

@Sputnik_Kyrgyzstan

فردا برای قرقیزستان یک روز تاریخی خواهد بود
نهاد ریاست جمهوری گزارش داد که ساخت شهر آسمان در ساحل ایسیک‌کول آغاز می‌شود. در ویدیوی جدید دیده می‌شود که این شهر دارای چهار منطقه هوشمند، تجاری، ورزشی و تفریحی خواهد بود. آسمان قرار است ظرف ۷ تا ۱۰ سال ساخته شود. به گفته صادر جباروف، حتی یک قرون برای ساخت این شهر از بودجه کشور خرج نخواهد شد، همه هزینه‌ها به عهده سرمایه‌گذاران خواهد بود. این ویدیو می‌گوید که این شهر جدید که برای ۷۰۰-۵۰۰ هزار ساکن در نظر گرفته شده است، مورد توجه کل جهان خواهد بود.

@Sputnik_Kyrgyzstan

قرقیزستان برای اولین بار میزبان مسابقات جهانی تکواندو GTF خواهد بود
این مسابقات توسط فدراسیون تکواندو GTF قرقیزستان به رهبری رئیس آن عالم‌بیک قادروف برگزار می‌شود.

@sport_akipress

صادر جباروف به غواصان کمک کرد تا کف ایسیک‌کول را از تورهای شکار غیرقانونی پاک کنند
بووبیک آجیکی‌یف، رئیس وزارت مدیریت بحران با رئیس جمهور در قایق بود و با مشارکت رئیس‌جمهور در عرض سه ساعت ۵۰۰ متر تور صید شد. تیم محیط زیست قصد دارد کار را تا ماه اکتبر به پایان برساند. از ماه مارس به دستور جباروف حدود ۱۰۰ کیلومتر تور شکار غیرمجاز از دریاچه صید و ۶،۸ تن زباله جمع‌آوری شده است و این فقط در منطقه آبی دریاچه ایسیک‌کول از بخش جتی آغوز تا شهر چولپون آتا انجام شده است.

@Sputnik_Kyrgyzstan

نماز عید قربان
به گزارش پلیس، در نماز عید قربان در میدان کهنه بیشکک بیش از ۲۵ هزار نمازگزار شرکت کردند که حدود ۲ هزار انتظامی امنیت و نظم عمومی را در طور این مراسم تضمین کردند.

@akipress

برگزاری مراسم گذاشتن سنگ بنای اکوشهر «آسمان» با حضور ریاست جمهوری و مهمانان خارجی
موارد که از سخنان سخنرانان و از فیلم ارائه شده مشخص شد:
- شهری آینده‌نگر در ساحل شمالی ایسیک‌کول (نزدیک روستای چیرپیتی) ساخته خواهد شد.

- این شهر از چهار بخش «هوشمند»، تجاری، ورزشی و تفریحی تشکیل خواهد شد
- انتظار می‌رود که شهر دارای بدون ضایعات باشد (آنها بازیافت خواهند شد)
- در مرکز دریاچه ایسیک‌کول می‌خواهند جزیره مصنوعی بسازند
- این شهر دارای هتل‌های هفت ستاره، کازینو، دانشگاه‌های بزرگ، موزه‌ها، مساجد، بیمارستان‌های مدرن، زمین‌های کلف، قطار پرسرعت، استادیوم، هیپودروم و غیره خواهد بود.
- شهرک سینمایی در این شهر برای فیلمبرداری ساخته و ستاره‌های هالیوود و بالیوود به اینجا دعوت می‌شوند.

@Sputnik_Kyrgyzstan

ایران رسماً به عضویت کامل سازمان همکاری شانگهای درآمد

در مقر این سازمان در پکن، پرچم ایران، یکی از ثروتمندترین کشورهای آسیایی را به اهتزاز درآوردند. ایران کشوری از نظر فناوری پیشرفته است که دارای ذخایر بزرگ نفت و گاز طبیعی است. رئیس‌جمهور ایران در سخنرانی خود در اجلاس سران سازمان همکاری شانگهای از کشورهای عضو این اتحادیه خواست از «بازار هژمونی» یعنی دلار صرف نظر کنند. در نتیجه نشست امروز، بیانیه دهلی نو به تصویب رسید. در یکی از نکات آن آمده است که کشورهای سازمان همکاری شانگهای دخالت در امور داخلی کشورها به بهانه مقابله با تروریسم و افراط‌گرایی را غیرقابل قبول می‌دانند. سازمان همکاری شانگهای در سال ۲۰۰۱ تاسیس شد. این سازمان شامل قرقیزستان، هند، قزاقستان، چین، روسیه، پاکستان، تاجیکستان، ازبکستان و ایران است.

@Sputnik_Kyrgyzstan

برگزاری بیست و چهارمین کنفرانس رسانه‌های آسیای مرکزی در بیشکک

به گزارش سرویس مطبوعاتی کابینه وزیران، در تاریخ ۶ تا ۷ ژوئن در بیشکک بیست و چهارمین کنفرانس رسانه‌های آسیای مرکزی برگزار می‌شود. به گفته این نهاد، ادیل بایسالاف معاون رئیس کابینه وزیران جمهوری قرقیزستان در دیدار با ریبرو ترزا نماینده سازمان امنیت و همکاری اروپا (OSCE) در مورد آزادی رسانه‌ها از این سازمان برای سازماندهی رویداد فوق‌قدردانی کرد.

@kabar

برگزاری همایش تجاری قرقیزستان و آذربایجان در شهر چولپون آتا

به گزارش آژانس سرمایه‌گذاری ملی قرقیزستان، در چارچوب پنجمین نشست کمیسیون بین‌دولتی همکاری‌های اقتصادی و بشردوستانه قرقیزستان و آذربایجان، همایش تجاری برگزار می‌شود. این همایش قرار است در ۲۶ ژوئیه در شهر چولپون آتا، استان ایسیک‌کول برگزار شود. زمینه‌های همکاری مانند گردشگری، صنعت، کشاورزی، صنایع سبک، بهداشت و درمان، هتل‌داری و رستوران‌داری، معماری و ساخت و ساز (مهندسی)، فناوری اطلاعات، تدارکات و ترابری بین‌المللی، بازاریابی و مشاوره مورد بحث و بررسی قرار خواهند گرفت.

@news۲۴kg

در پایان سال ۲۰۲۲، حجم صادرات کالا از قرقیزستان به سایر کشورها بالغ بر ۲ میلیارد و ۱۸۶.۷ میلیون دلار بوده است. در مقایسه با سال ۲۰۲۱ این شاخص ۲۰.۵ درصد کاهش داشته است. اما صادرات به روسیه ۲.۵ برابر افزایش یافته و معادل ۹۶۳.۶ میلیون دلار بوده است. این روند ممکن است به این دلیل باشد که کالاهای کشورهای اروپایی برای دور زدن تحریم‌ها از طریق قرقیزستان ما به روسیه ارسال می‌شود و بالعکس. مقامات قرقیزستان این احتمال را رد می‌کنند. اما آمار و ارقام چیز دیگری می‌گوید. واردات کالاهایی که برای قرقیزستان معمول نیست، افزایش یافته است.

@news۲۴kg

د افغانستان لویښکي جمهوریت اسلامي ایران د افغانستان
Культурное представительство
при Посольстве ИРИ в КР

